

EDITORIÁL

Vážené kolegyně/kolegovia!

Je pre mňa čťou, že môžem byť členkou redakčnej rady a deliť sa s vami o myšlienky a nápady v oblasti problémov v ošetrovateľstve. Pevne verím, že tento časopis bude zo dňa na deň rásť a prispievať k vedeckému rozvoju a zvyšovaniu kvality v ošetrovateľstve.

Z dôvodu globalizácie v súčasnosti čelíme mnohým problémom, ako sú hospodárska recesia, zmeny v systéme zdravotnej starostlivosti, demografické zmeny, novovznikajúce choroby, pokrok v medicíne (technika, odbornosť, privatizácia, rozširovanie kategorizácie zamestnancov, obchodovanie v oblasti služieb v zdravotníctve), politické problémy, vojny, migrácia a podobne. Pretrvávajú aj problémy, ktoré sú špecifické iba pre sestry, napríklad znižovanie stavu zamestnancov, vysoké pracovné zaťaženie, slabá riadiaca činnosť, nedostatočné plánovanie v oblasti pracovných síl, nedostatočné finančné ohodnotenie, násilie na pracovisku, zbytočné muskuloskeletálne poranenia a neprimerané normatívy. Tieto problémy spolu s ďalšími majú za následok vyhorenie, fluktuáciu, ba dokonca predčasný odchod do dôchodku. Ošetrovateľstvo je práca s ľuďmi, preto ho ovplyvňujú globálne problémy, ale aj špecifické problémy súvisiace s týmto povoláním. Musíme si preto uvedomiť, že je v našej moci tieto situácie ovplyvniť. Sestry na klinickej i komunitnej úrovni budú vždy potrebné. Dôležité je, ako toto miesto vyplníme – či len v úlohe pasívneho poskytovateľa služby, alebo v úlohe vodcu, zástancu či vedeckého pracovníka, ktorý prispieva k posilneniu svojej vlastnej profesie na úrovni komunity. Ako príklad môžeme uviesť zvyšovanie priemernej dĺžky života na celosvetovej úrovni, ktoré má za následok aj zvýšenie starnúcej populácie, čo generuje potrebu sestier v odbore geriatrická a domáca ošetrovateľská starostlivosť. Zároveň však nesmieme zabúdať, že existuje aj veľká skupina starších ľudí, ktorí sú aktívni, chcú si ešte užívať život a potrebujú pomoc iba pri zvládnutí choroby a podpore zdravia. Pre túto skupinu je dôležité cestovanie, ktoré pre ňu predstavuje hlavný spôsob zbližovania sa s ostatnými a zlepšuje i kvalitu zdravia. Čo z toho vyplýva pre ošetrovateľstvo? Potrebujeme „sestry-cestovateľky“, čo je pre nás nová oblasť.

Dnes je ošetrovateľstvo viditeľnejšie v klinickom prostredí aj na komunitnej úrovni. Musíme si však uvedomiť, že niektoré zmeny vedú k ďalším príležitostiam pre sestry a my na ne musíme vedieť reagovať. Ako? Zvyšovaním vedomostí, úrovne vzdelávania, sústredením sa na prax založenú na dôkazoch, na kritické myslenie a zručnosti spojené s riešením problémov, efektívne interpersonálne komunikatívne zručnosti, kultúrnu uvedomelosť, cudzie jazyky, využívanie najnovšej technológie, na zručnosti v oblasti riadenia a organizácie, sledovanie hospodárskych a politických zmien vo svete a pod.

To sú len niektoré z hlavných koncepcií a oblastí, z ktorých môžeme čerpať vedomosti a zručnosti potrebné pre širší rozhľad. Príležitosti i nástroje na riešenie problémov sa postupne vyvíjajú a je len na nás, či si ich budeme všimáť a využívať.

Esma Demirezen

Assist. Prof. Dr. in Public Health Nursing
Istanbul University, Health Science Faculty, Department of Midwifery, Turkey